

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Kilpiö, Juha-Pekka

Title: Kuvitteellisten ratkaisujen runoutta

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja & Nihil Interit, 2020.

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Kilpiö, J.-P. (2020, 26). Kuvitteellisten ratkaisujen runoutta. Tuli & Savu, (102), 10-11.
<https://www.tulijasavu.net/2020/11/kuvitteellisten-ratkaisujen-runoutta/>

Juha-Pekka Kilpiö

Kuvitteellisten ratkaisujen runoutta

13.11.2020 :: Artikkelit, nro 102, Pääkirjoitukset

Kalifornialainen pienkustantamo Ocean View Books julkaisi 1980- ja 90-lukujen taitteessa kiinnostavaa Doubles-sarjaa, jonka ideana oli tuoda kussakin kirjassa yhteen kaksi tekijää, toinen niin sanotusta valtavirrasta ja toinen scifikirjallisuudesta, ja näyttää siten, mitä heillä voisi olla yhteistä. Sarjassa ilmestyi kaksoisniteenä esimerkiksi **Anselm Hollon** runovalikoima *Space Baltic* ja cyberpunkista tutun **Rudy Ruckerin** pienoisoromaani *All the Visions* (1991). Nide on vieläpä kääntökirja: Hollon suunnasta katsottuna Ruckerin teksti on painettu ylösalaisin. Ratkaisu eliminoi sen, että jompaakumpaa tekijää tarjottaisiin luettavaksi ensin. Hollon osuuteen on koottu ”science fiction poems” -alaotsikon alle runoja hänen aikaisemmasta tuotannostaan 60-luvulta eteenpäin – ja katso: uusi raamitus tekee niistä vereksiä, ja sellaisistakin runoista, jotka saattaisi muuten ohittaa hieman huolimattomasti, vapautuu mielikuvituksellista energiaa. Tuntuu kuin koko teos saisi perspektiiviä ensimmäisen pikkurunon lakonisesta huomautuksesta, että ihmislajin historiassa riippuvuus fossiilista polttoaineista ei voi olla muuta kuin lyhyt välivaihe.

Tämä *Tuli & Savun* numero lähestyy runouden suunnasta kahta aihetta, jotka operoivat spekulatiivisen alueella, nimittäin scifiä ja ’patafysiikkaa. Koska ’patafysiikka kuitenkin on poikkeustapausten tiede ja sellaisena melkeinpä runouden synonyymi, mitään genrenimikkeitä ei kannata ottaa täysin eksakteina.

Jos scifi perustuu oleellisesti maailmanrakennukseen, voiko runous oikein olla scifiä? Tai: koska maailmanrakentaminen on runoudessa yleensä viitteellisempää, mitä omaansa runous voisi tuoda scifiin? Toisaalta ihmeen tuntu affektiivisena vastakaikuna ei palaudu ainoastaan kerrontaan tai tarinamaailmaan vaan syntyy yhtä lailla siitä, millaisia näkyjä teksti saa aikaan. Juuri viitteellisyys voi olla omiaan tuottamaan ontologista huojuntaa. Eikö lyhyt viittaus C-säteisiin Tannahäuserin portilla pysty kutsumaan esiin suurenmoisia maisemia juuri siksi, ettemme aivan tarkkaan tiedä, mitä se tarkoittaa?

Kun tarkastellaan scifirunouden historiaa, pitkän aikaa **Harry Martinsonin** *Aniara* (1956, suom. **Aila Meriluoto**, 1963) säteilee melkeinpä yksinäisenä valonlähteenä keskellä kylmää avaruutta. Suomalaisessa runoudessa vire löytyy oikeastaan vasta 2000-luvulla, kun ilmestyvät **Janne Nummelan** *Medusareaktorit* (2009), **V. S. Luoma-ahon** *Kronologi* (2013) ja **Ulrika Nielsenin** *Perikato* (2015, suom. **Marko Niemi**, 2017). Multiversumissa riittäisi silti tilaa muillekin.

Olin jo pitkään mielinyt saada *Tuli & Savuun* jotakin scifiin liittyvää mutta arvelin sitä jonkin verran yksityiseksi haaveeksi ja epäilin, onko ylipäätään löydettävissä suomenkielisiä scifirunoutta. Kävi kuitenkin niin, että moni runoilija oli samaan aikaan tähynnyt kohti samaa rajaseutua ja vastasi kutsuun. Tästä numerosta löytyy runsaasti uutta runoutta, joka tavalla tai toisella resonoi tieteiskirjallisuuden kanssa, vaikei ehkä palaudukaan siihen jäännöksettä. Kattauksen täydentävät vielä käännökset **Johannes Heldéniltä** ja **Edwin Morganilta**, ja spefin suuntaan viittaavaa runoutta löytyy myös kritiikkiosastosta. Singulaarista proosaa tarjoilevat lisäksi **Antti Salminen** ja **Veera Antsallo**.

’Patafysiikka on puolestaan omintakeinen poeettinen tieteenala, yhden määritelmän mukaan ”kuvitteellisten ratkaisujen tiede”, jonka ranskalainen kirjailija **Alfred Jarry** lanseerasi romaanissaan *Tohtori Faustroll* (1911, suom. **Sami Sjöberg**, 2016). **Atte Koskinen** johdattaa artikkelissaan tieteenalan oppijärjestelmään ja sen myöhempään

KIRJOITTAJA

VIIMEISIMMÄT ARTIKKELIT

- » [Toimitus: Säkeen hengenveto](#)
- » [Juha-Pekka Kilpiö: Kuvitteellisten ratkaisujen runoutta](#)
- » [Riitta Cankoçak: Runous ei syö sanojaan](#)
- » [Jouni Tossavainen: Valokuvarunous – poetica photo](#)
- » [Juha-Pekka Kilpiö: Pimeän kielet](#)
- » [Tuomas Taskinen: Sommittuman tapahtuma](#)
- » [Tarja Roinila: Simsalabim - runo vain tupsahti suomeksi?](#)
- » [Riikka Ala-Hakula: Lyyrinen essee](#)
- » [Tuomas Taskinen: Limittyviä tiloja, nähtyä lukemista](#)
- » [Maaria Ylikangas: Horisontin odotus](#)
- » [Juha-Pekka Kilpiö: Proosaa ja muita runoja](#)
- » [Laura Piippo & Jaakko Yli-Juonikas: Maailmannäky ja kolmas merkitys. Keskustelua ITE-kirjallisuudesta](#)
- » [Reetta Pekkanen: Miksi valita sanoa vielä sittenkin jotain](#)
- » [Juha-Pekka Kilpiö: Kirjeenvaihto](#)
- » [Juha-Pekka Kilpiö: Luvun luku](#)
- » [Joonas Sääntti: Novel Narratives for a New Readership. Interview with Isabel Waidner](#)
- » [Rainer Maria Rilke: Alkuääni](#)
- » [Juha-Pekka Kilpiö: Minä on toiset](#)
- » [Juha-Pekka Kilpiö: Vireessä ja vaikutuksessa](#)
- » [Joonas Sääntti: “Who cares if it takes twenty years?” Interview with Graham Rawle](#)

ARKISTO

- [helmikuu 2021 \(10\)](#)
- [joulukuu 2020 \(3\)](#)
- [marraskuu 2020 \(3\)](#)
- [lokakuu 2020 \(5\)](#)
- [syyskuu 2020 \(3\)](#)
- [elokuu 2020 \(5\)](#)
- [heinäkuu 2020 \(3\)](#)
- [kesäkuu 2020 \(5\)](#)
- [toukokuu 2020 \(3\)](#)
- [huhtikuu 2020 \(5\)](#)
- [maaliskuu 2020 \(6\)](#)
- [helmikuu 2020 \(2\)](#)

vaikutushistoriaan (sekä heittomerkin oikeaoppiseen käyttöön), ja **Tuomas Taskinen** on suomentanut Jarrylta spekulatiivisia lehtiartikkeleita ja proosarunoja. Koska sinä, hyvä lukija, saatat tietämättäsi jo harjoittaa 'patafysiikkaa, uskallamme toivoa, että sen vaikutukset laajenevat myös Suomessa, mieluiten toki kaikenmoisten bifurkaatioiden ja muodonmuutosten myötä.

Vuoden viimeinen *Tuli & Savun* numero tarkoittaa erityisesti säemuotoon mutta summaa samalla laajemmin 2010-luvun runouden suuntia. Toivotamme hyvää loppuvuotta kaikissa mahdollisissa maailmoissa.

Juha-Pekka Kilpiö

Voit seurata tämän jutun kommentteja tilaamalla RSS-syötteen. Voit kirjoittaa kommentin tai tehdä paluuvierituksen omasta blogistasi.

Kommentoi

Nimi (pakollinen)

Sähköposti (ei julkaista) (pakollinen)

Verkkosivut

tammikuu 2020 (6)
joulukuu 2019 (6)
marraskuu 2019 (8)
lokakuu 2019 (5)
syyskuu 2019 (6)
elokuu 2019 (5)
heinäkuu 2019 (2)
toukokuu 2019 (7)
huhtikuu 2019 (2)
maaliskuu 2019 (1)
helmikuu 2019 (1)
tammikuu 2019 (6)
joulukuu 2018 (3)
marraskuu 2018 (2)
lokakuu 2018 (2)
syyskuu 2018 (6)
elokuu 2018 (2)
heinäkuu 2018 (5)
kesäkuu 2018 (5)
toukokuu 2018 (7)
huhtikuu 2018 (3)
maaliskuu 2018 (5)
helmikuu 2018 (1)
tammikuu 2018 (3)
joulukuu 2017 (5)
marraskuu 2017 (2)
lokakuu 2017 (4)
syyskuu 2017 (1)
elokuu 2017 (3)
heinäkuu 2017 (2)
kesäkuu 2017 (1)
toukokuu 2017 (6)
huhtikuu 2017 (1)
maaliskuu 2017 (5)
helmikuu 2017 (1)
tammikuu 2017 (1)
marraskuu 2016 (2)
lokakuu 2016 (4)
syyskuu 2016 (4)
elokuu 2016 (2)
heinäkuu 2016 (1)
kesäkuu 2016 (2)
huhtikuu 2016 (5)
helmikuu 2016 (6)
tammikuu 2016 (4)
joulukuu 2015 (1)
marraskuu 2015 (1)
lokakuu 2015 (2)
syyskuu 2015 (17)
heinäkuu 2015 (2)
kesäkuu 2015 (4)
toukokuu 2015 (2)
helmikuu 2015 (4)
tammikuu 2015 (8)
marraskuu 2014 (1)
syyskuu 2014 (2)
toukokuu 2014 (3)
tammikuu 2014 (9)
marraskuu 2013 (3)
elokuu 2013 (5)
toukokuu 2013 (2)
elokuu 2012 (17)

helmikuu 2012 (11)
joulukuu 2011 (2)
elokuu 2011 (16)
kesäkuu 2011 (5)
toukokuu 2011 (7)
helmikuu 2011 (1)
tammikuu 2011 (5)
joulukuu 2010 (6)
marraskuu 2010 (1)
syyskuu 2010 (5)
heinäkuu 2010 (6)
kesäkuu 2010 (1)
toukokuu 2010 (1)
huhtikuu 2010 (1)
maaliskuu 2010 (15)
helmikuu 2010 (2)
tammikuu 2010 (2)
joulukuu 2009 (10)
marraskuu 2009 (3)
lokakuu 2009 (2)
syyskuu 2009 (11)
heinäkuu 2009 (2)
kesäkuu 2009 (1)
toukokuu 2009 (5)
helmikuu 2009 (2)
tammikuu 2009 (3)
joulukuu 2008 (1)
marraskuu 2008 (3)
lokakuu 2008 (1)
syyskuu 2008 (2)
elokuu 2008 (2)
kesäkuu 2008 (6)
toukokuu 2008 (2)
huhtikuu 2008 (11)
maaliskuu 2008 (1)
helmikuu 2008 (2)
joulukuu 2007 (33)
kesäkuu 2000 (1)